OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

# 2012 Rhif 738 (Cy.98)

# TIROEDD COMIN, CYMRU

## Rheoliadau Dadgofrestru a Chyfnewid Tir Comin a Meysydd Tref neu Bentref (Gweithdrefn) (Cymru) 2012

*Gwnaed - - - -* *7 Mawrth 2012*
*Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru - -* *8 Mawrth 2012*
*Yn dod i rym - -* *1 Ebrill 2012*

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru fel yr awdurdod cenedlaethol priodol gan adrannau 17(10), 24(1), (2) a (5) a 59(1) o Ddeddf Tiroedd Comin 2006(**1**), ac sydd bellach yn arferadwy ganddynt hwy(**2**), yn gwneud y Rheoliadau canlynol:

## RHAN 1

Cyffredinol

**Enwi, cychwyn a chymhwyso**

**1.**—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Dadgofrestru a Chyfnewid Tir Comin a Meysydd Tref neu Bentref (Gweithdrefn) (Cymru) 2012.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 1 Ebrill 2012.

(3) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

**Cwmpas a dehongli**

**2.**—(1) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys i geisiadau i Weinidogion Cymru o dan adran 16 o Ddeddf 2006 am ddadgofrestru, neu ddadgofrestru a chyfnewid, tir a gofrestrwyd fel tir comin neu faes tref neu bentref.

(2) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr "arolygydd" ("*inspector*") yw—

(**1**) 2006 p.26. Mae adran 61(1) yn cynnwys diffiniadau o "appropriate national authority" a "regulations".
(**2**) Trosglwyddwyd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru i Weinidogion Cymru yn rhinwedd adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32) a pharagraff 30 o Atodlen 11 i'r Ddeddf honno.

(a) os Gweinidogion Cymru yw'r awdurdod sy'n penderfynu, person a benodir gan Weinidogion Cymru i gynnal gwrandawiad, ymchwiliad neu archwiliad safle; neu

(b) os person arall yw'r awdurdod sy'n penderfynu, y person sy'n cynnal gwrandawiad, ymchwiliad neu archwiliad safle;

ystyr "yr awdurdod sy'n penderfynu" ("*the determining authority*") yw—

(a) Gweinidogion Cymru, pan fônt yn arfer swyddogaethau mewn perthynas â phenderfynu cais o dan adran 16 o Ddeddf 2006; neu

(b) person sy'n arfer swyddogaethau mewn perthynas â phenderfynu cais o'r fath yn unol â phenodiad o dan reoliad 3(1) (ac eithrio arolygydd a benodir i gynnal gwrandawiad, ymchwiliad neu archwiliad safle, ond nid i benderfynu cais);

ystyr "cofrestr" ("*register*") yw cofrestr o dir comin neu gofrestr o feysydd tref neu bentref, a rhaid dehongli "cofrestredig" ("*registered*") a "cofrestriad" ("*registration*") yn unol â hynny;

mae i "cyfathrebiad electronig" ("*electronic communications*") yr ystyr a roddir i "electronic communication" yn adran 15(1) o Ddeddf Cyfathrebu Electronig 2000(**3**);

ystyr "Deddf 2006"("*the 2006 Act*") yw Deddf Tiroedd Comin 2006;

ystyr "hysbysiad o gais" ("*notice of application*") yw hysbysiad sy'n cynnwys y manylion a bennir yn rheoliad 7(2).

**Penodi person i arfer swyddogaethau Gweinidogion Cymru**

**3.**—(1) Caiff Gweinidogion Cymru benodi person i arfer unrhyw rai neu'n cyfan o'u swyddogaethau mewn perthynas ag—

(a) ceisiadau o dan adran 16 o Ddeddf 2006 yn gyffredinol; neu

(b) un neu ragor o geisiadau penodol o dan yr adran honno.

(2) Rhaid i benodiad o dan baragraff (1) fod mewn ysgrifen.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru, ar unrhyw adeg, drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i berson a benodwyd o dan baragraff (1) ("person penodedig")—

(a) dirymu'r penodiad yn gyffredinol;

(b) dirymu'r penodiad i'r graddau y mae'n ymwneud â chais penodol nas penderfynwyd gan y person penodedig cyn yr adeg honno; neu

(c) dirymu awdurdod y person penodedig i arfer swyddogaeth benodol mewn perthynas â chais.

(4) Ni fydd hysbysiad o dan baragraff (3) yn effeithio ar ddilysrwydd unrhyw beth a wnaed gan y person penodedig cyn rhoi'r hysbysiad.

**Cyfathrebiadau electronig**

**4.** Ceir defnyddio cyfathrebiad electronig i fodloni unrhyw ofyniad, a osodir gan y Rheoliadau hyn, i'r perwyl bod person i anfon hysbysiad neu ddogfen at berson arall—

(a) os canlyniad hynny fydd rhoi'r wybodaeth a gynhwysir yn yr hysbysiad neu'r ddogfen ar gael i'r person arall mewn ffurf gyffelyb i'r ffurf yr byddai'r wybodaeth yn ymddangos ynddi mewn hysbysiad neu ddogfen a anfonid mewn ffurf brintiedig; a

(b) os yw'r person arall yn cydsynio ag anfon yr hysbysiad neu'r ddogfen ato yn y modd hwnnw.

(**3**) 2000 p.7. Diwygiwyd y diffiniad o "electronic communication" gan Ddeddf Cyfathrebu 2003 (p.21), Atodlen 17, paragraff 158.

# RHAN 2

## Gwneud a Phenderfynu Ceisiadau

### Cais am ddadgofrestru tir

**5.**—(1) Rhaid i gais o dan adran 16 o Ddeddf 2006—

(a) cael ei wneud mewn ysgrifen ar ffurflen a ddarperir gan Weinidogion Cymru;

(b) cynnwys yr wybodaeth a bennir yn y ffurflen honno; ac

(c) cael ei lofnodi gan bob un o'r ceiswyr neu'u cynrychiolwyr.

(2) Rhaid cyflwyno'r cais ynghyd ag—

(a) map Ordnans, ar raddfa o ddim llai nag 1:2,500 os oes map o'r fath ar gael, a dim llai nag 1:10,000 ym mhob achos, sy'n dangos—

(i) ffin y tir rhyddhau wedi ei marcio â lliw coch;

(ii) os yw'r tir rhyddhau yn ffurfio rhan o'r tir mewn uned cofrestr fwy, ffin y tir yn yr uned cofrestr honno wedi ei marcio â lliw gwyrdd tywyll; a

(iii) ffin unrhyw dir cyfnewid wedi ei marcio â lliw gwyrdd golau; a

(b) copi o'r cofnod yn y gofrestr sy'n ymwneud â'r tir rhyddhau neu'r tir sy'n ei gynnwys.

### Rheoli cais

**6.**—(1) Cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl cael cais, rhaid i'r awdurdod sy'n penderfynu anfon at y ceisydd i gydnabod ei fod wedi ei gael, a rhaid i'r gydnabyddiaeth honno gynnwys —

(a) y rhif cyfeirnod a ddyrannwyd i'r cais; a

(b) cyfeiriad post a chyfeiriad e-bost lle gellir anfon cyfathrebiadau ysgrifenedig ynglŷn â'r cais at yr awdurdod sy'n penderfynu.

(2) Rhaid i'r awdurdod sy'n penderfynu, naill ai ar yr adeg y mae'n cael y cais neu cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl y terfyn amser ar gyfer gwneud sylwadau o dan reoliad 10, benderfynu pa un a ymdrinnir â'r cais—

(a) ar sail sylwadau ysgrifenedig,

(b) mewn gwrandawiad, neu

(c) mewn ymchwiliad cyhoeddus,

a hysbysu'r ceisydd o'r penderfyniad hwnnw.

(3) Os Gweinidogion Cymru yw'r awdurdod sy'n penderfynu ac os penderfynant yr ymdrinnir â'r cais mewn gwrandawiad neu ymchwiliad cyhoeddus, rhaid iddynt benodi arolygydd i gynnal unrhyw wrandawiad neu ymchwiliad ac i ddarparu adroddiad ac argymhelliad i Weinidogion Cymru.

(4) Caiff yr awdurdod sy'n penderfynu, naill ai wrth gydnabod y cais neu ar unrhyw adeg ddiweddarach, roi cyfarwyddyd i'r ceisydd i—

(a) darparu unrhyw wybodaeth neu ddogfennau a hepgorwyd o'r cais;

(b) darparu unrhyw wybodaeth neu ddogfennau pellach sy'n angenrheidiol er mwyn galluogi penderfynu'r cais; neu

(c) anfon hysbysiad o'r cais at bersonau a bennir yn y cyfarwyddyd, neu arddangos hysbysiad o'r cais mewn mannau a bennir yn y cyfarwyddyd, yn ychwanegol at y gofynion yn rheoliad 7(1).

(5) Caiff yr awdurdod sy'n penderfynu bennu terfyn amser ar gyfer cydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddiadau a roddir o dan y rheoliad hwn.

**Rhoi cyhoeddusrwydd i'r cais**

**7.**—(1) Rhaid i'r ceisydd, ddim hwyrach na saith diwrnod ar ôl gwneud cais—

(a) cyhoeddi hysbysiad o'r cais mewn newyddiadur sy'n cylchredeg yn yr ardal y lleolir y tir rhyddhau ac unrhyw dir cyfnewid ynddi;

(b) am gyfnod o ddim llai nag 28 diwrnod, arddangos hysbysiad o'r cais yn y prif fannau mynediad i'r canlynol (neu, os nad oes mannau o'r fath, mewn man amlwg ar ffin y canlynol)—

(i) y tir rhyddhau; a

(ii) y tir cyfnewid (os oes tir o'r fath); ac

(c) anfon hysbysiad o'r cais at—

(i) unrhyw berson (ac eithrio'r ceisydd) sydd â meddiant o'r tir;

(ii) meddiannydd unrhyw eiddo a ddangosir yn y gofrestr fel eiddo sydd â hawliau comin dros y tir rhyddhau ynghlwm wrtho, os yw'r ceisydd yn credu bod y meddiannydd hwnnw'n arfer yr hawliau hynny, neu y byddai'r cais yn debygol o effeithio ar y meddiannydd;

(iii) unrhyw berson arall y mae'n hysbys i'r ceisydd fod hawl ganddo i arfer hawliau comin dros y tir rhyddhau, os yw'r ceisydd yn credu bod y person hwnnw'n arfer yr hawliau hynny, neu y byddai'r cais yn debygol o effeithio ar y person hwnnw; a

(iv) y cyngor cymuned (os oes un) ar gyfer yr ardal y lleolir y tir rhyddhau a'r tir cyfnewid ynddi.

(2) Rhaid i'r hysbysiad gynnwys y manylion canlynol—

(a) enw'r ceisydd;

(b) enw'r tir comin neu'r maes tref neu bentref yr effeithid arno gan y cynnig;

(c) lleoliad y tir rhyddhau a'i arwynebedd mewn metrau sgwâr;

(ch) pa un a oes cynnig wedi ei gynnwys yn y cais i gofrestru tir fel tir cyfnewid ai peidio, ac os felly, lleoliad y tir cyfnewid a'i arwynebedd mewn metrau sgwâr;

(d) datganiad cryno o'r rheswm dros wneud y cais;

(dd) cyfeiriad post a chyfeiriad e-bost lle gellir anfon unrhyw sylwadau;

(e) y dyddiad pan ddaw'r cyfnod a ganiateir ar gyfer gwneud sylwadau i ben, sef dyddiad na chaiff fod yn gynharach nag 28 diwrnod ar ôl y dyddiad y cydymffurfir yn llawn â pharagraff (1);

(f) cyfeiriad lle mae'r ffurflen gais a'r dogfennau a restrir yn rheoliad 5(2) ar gael i'w harchwilio;

(ff) yr amseroedd a'r dyddiadau pan ganiateir archwilio felly, sef amseroedd a dyddiadau y mae'n rhaid iddynt gydymffurfio â rheoliad 8(2); a

(g) cyfeiriad lle y gellir anfon i gael copi gan y ceisydd o'r ffurflen gais ac o'r dogfennau a gyflwynwyd gyda'r cais.

(3) Rhaid i'r ceisydd hefyd anfon hysbysiad o'r cais at y cyfryw bersonau, neu arddangos hysbysiad o'r cais yn y cyfryw fannau, fel a gyfarwyddir gan yr awdurdod sy'n penderfynu o dan reoliad 6(4).

(4) Rhaid i'r ceisydd roi hysbysiad i'r awdurdod sy'n penderfynu pan fo'r ceisydd wedi cydymffurfio â pharagraffau (1) i (3), a rhaid i'r hysbysiad hwnnw—

(a) cynnwys manylion o'r canlynol—

(i) y newyddiadur y cyhoeddwyd yr hysbysiad o'r cais ynddo, a'r dyddiad cyhoeddi;

(ii) y dyddiad y gosodwyd hysbysiad o'r cais ar y tir;

(iii) y personau yr anfonwyd hysbysiad o'r cais atynt, y dyddiad neu'r dyddiadau yr anfonwyd yr hysbysiadau hynny, a natur buddiant pob un o'r personau hynny yn y tir (os oes buddiant); ac

(iv) y man lle gosodwyd hysbysiad o'r cais ar y tir (gan gyfeirio at fap os oes angen); a

(b) cael ei gyflwyno ynghyd â chopi o'r dudalen berthnasol o'r newyddiadur y cyhoeddwyd yr hysbysiad o'r cais ynddo.

(5) Os caiff hysbysiad ei dynnu ymaith, ei guddio neu'i ddifwyno cyn bo'r cyfnod o 28 diwrnod y cyfeirir ato ym mharagraff (1)(b) wedi dod i ben, a hynny pan nad oes bai ar y ceisydd na bwriad ganddo i wneud hynny, rhaid trin y ceisydd fel pe bai wedi cydymffurfio â gofynion y paragraff hwnnw, os cymerodd gamau rhesymol i ddiogelu'r hysbysiad ac i'w ailosod pe bai angen.

**Archwilio a chyflenwi copïau o ddogfennau**

**8.**—(1) Rhaid i'r ceisydd sicrhau bod copïau o'r cais ac o'r dogfennau a gyflwynwyd ynghyd â'r cais ar gael i'w harchwilio yn y cyfeiriad a bennwyd at y diben hwnnw yn yr hysbysiad o gais, ar yr amseroedd a'r dyddiadau a bennwyd yn yr hysbysiad o gais.

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (5), rhaid i'r amseroedd a'r dyddiadau pan yw'n ofynnol bod y cais a'r dogfennau a gyflwynwyd ynghyd â'r cais ar gael i'w harchwilio gynnwys yr holl oriau swyddfa arferol yn ystod cyfnod o ddim llai nag 28 diwrnod, sy'n dod i ben ar ddiwedd y cyfnod a ganiateir ar gyfer gwneud sylwadau.

(3) Caiff unrhyw berson ofyn am gopi gan y ceisydd, o'r cais ac o unrhyw ddogfennau a gyflwynwyd ynghyd ag ef, drwy ysgrifennu i'r cyfeiriad a bennir at y diben hwnnw yn yr hysbysiad o gais.

(4) Yn ddarostyngedig i baragraff (5), rhaid i'r ceisydd ymateb i gais am gopïau o dan baragraff (3) drwy gyflenwi'r dogfennau y gofynnwyd amdanynt cyn gynted ag y bo'n ymarferol.

(5) Caiff yr awdurdod sy'n penderfynu roi cyfarwyddyd sy'n awdurdodi trefniadau eraill ar gyfer archwilio neu gyflenwi copïau o ddogfennau, os bodlonir yr awdurdod na ellir, yn rhesymol, ddisgwyl i'r ceisydd gydymffurfio â'r rhwymedigaeth ym mharagraff (2) neu (4).

**Methiant i gydymffurfio**

**9.** Os yw'r ceisydd yn peidio â chydymffurfio â rheoliad 7 neu 8, neu ag unrhyw gyfarwyddiadau a roddir o dan reoliad 6, caiff yr awdurdod sy'n penderfynu—

(a) trin y cais fel pe bai wedi ei dynnu'n ôl;

(b) rhoi cyfarwyddiadau i'r ceisydd i unioni'r methiant i gydymffurfio (ac os yw'n briodol, estyn y cyfnod a ganiateir ar gyfer gwneud sylwadau); neu

(c) diystyru'r methiant i gydymffurfio, os bodlonir yr awdurdod sy'n penderfynu y byddai'n afresymol gwneud cydymffurfio'n ofynnol ac nad yw'n debygol y niweidir neb oherwydd y methiant i gydymffurfio.

**Sylwadau**

**10.**—(1) Caiff unrhyw berson anfon sylwadau ynglŷn â'r cais at yr awdurdod sy'n penderfynu erbyn y dyddiad a bennir yn yr hysbysiad o gais.

(2) Rhaid i sylwadau o dan baragraff (1)—

(a) datgan enw a chyfeiriad y person sy'n gwneud y sylwadau, a natur buddiant y person hwnnw (os oes buddiant) yn y tir rhyddhau neu unrhyw dir cyfnewid;